

Το Παιδομάζωμα επί Τουρκοκρατίας και η αντίδραση των Ελλήνων.

Γράφει ο **Κωνσταντίνος Χολέβας** - Πολιτικός Επιστήμων

Το Παιδομάζωμα (στα τουρκικά *devsirme*) ήταν μία από τις πολλές και εξευτελιστικές ταλαιπωρίες των υποδούλων Ελλήνων επί Τουρκοκρατίας. Οι Οθωμανοί άρπαζαν νεαρά αγόρια από την αγκαλιά των μανάδων τους και τα μετέτρεπαν σε δούλους ή κυρίως σε στρατιώτες εξισλαμισμένους. Έτσι δημιουργήθηκαν τα τάγματα των γενιτσάρων και η ορολογία Γενίτσαρος καθιερώθηκε ως ταυτόσημη με τον εξωμότη, τον νεοφώτιστο σε μια άλλη θρησκεία και διώκτη του δικού του Έθνους.

Ήταν διπλό λοιπόν το κακό. Πρώτον, Χριστιανόπουλα βιαίως άλλαζαν την πίστη τους και χανόταν η δυνατότητα σωτηρίας της ψυχής τους. Δεύτερον, οι οικογένειες έχαναν τα παιδιά τους και ο Ελληνισμός έχανε ανθρώπινο δυναμικό. Όπως ξέρουμε κατά τα σκοτεινά εκείνα χρόνια όποιος χανόταν για την Ορθοδοξία χανόταν και για τον Ελληνισμό.

Η αείμνηστη Βασιλική Παπούλια, Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, εντοπίζει ως πρώτη πηγή για τήν ύπαρξη παιδομαζώματος τον Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης Ισίδωρο, ο οποίος ήδη από το 1395 θρηνεί για τους γονείς του παιδιού που αρπάζεται και μετατρέπεται βιαίως σε Μουσουλμάνο και στρατιώτη του κατακτητή. Θυμίζω ότι όταν γράφει ο Ισίδωρος οι Οθωμανοί έχουν επιβάλει στη Θεσσαλονίκη την πρώτη περίοδο Τουρκοκρατίας (1387-1403), άρα ο Ελληνισμός έχει εμπειρία παιδομαζώματος και εξισλαμισμού. Γράφει χαρακτηριστικά ο Θεσσαλονίκης Ισίδωρος για τα απαγμένα παιδιά:

« ... Βιαίως αλλοφύλλων χερσίν αρπαζόμενον και εις αλλόκοτα μεταπεσεῖν ἔθη βιαζόμενον και βαρβαρικής στολῆς και φωνῆς και ασεβείας και δυσωδίας ἄλλης σκεύος γενέσθαι μετά μικρόν

προσδοκώμενον...Προς φόνους ομοφύλων παιδεύεται!»! Η τελευταία φράση μας πληροφορεί ότι τα εξισλαμισμένα νεαρά αγόρια εκπαιδεύονται για να σκοτώνουν Ορθοδόξους Έλληνες. (1)

Ο Βρετανός ιστορικός David Brewer παραθέτει διάταγμα του 1601 με το οποίο ο Σουλτάνος Μωάμεθ Γ΄ διατάσσει παιδομάζωμα στη Ρούμελη. Ορίζει να στρατολογηθούν και να σταλούν στις μονάδες των γενιτσάρων οι πιο ευπαρουσίαστοι και γεροδεμένοι μεταξύ των «απίστων» ηλικίας από 15 έως 20 ετών και προβλέπει ποινές για τους γονείς που αντιδρούν: «Οι άπιστοι γονείς ή όποιοι άλλοι αρνούνται την παράδοση των γενιτσάρων γιών τους θα απαγχονίζονται αμέσως μπροστά στην πόρτα του σπιτιού τους και το αίμα τους θα θεωρείται εντελώς ασήμαντο». (2)

Την αντίδραση και τον θρήνο των γονέων για το Παιδομάζωμα καταγράφει ο Π. Αραβαντινός στη συλλογή δημοτικών τραγουδιών της Ηπείρου. Παραθέτω τον σπαρακτικό αυτό θρήνο που προέρχεται από την περιοχή Πωγωνίου.

ΤΟ ΠΑΙΔΟΜΑΖΩΜΑ (Πωγωνιανής, 1565 – 1575)

Ανάθεμά σε, Βασιλιά, και τρις ανάθεμά σε,
Με τον κακό που έκανες, με το κακό που κάνεις!

Στέλνεις, τραβάς τους γέροντες, τους πρώτους, τους παππάδες,
Να μάσεις παιδομάδωμα, να κάνεις Γιαννιτσάρους.

Κλαιν' οι μανάδες τα παιδιά, και οι αδερφές τ' αδέρφια,
Κλαίγω κι εγώ και καίγομαι κι όσο να ζω θα κλαίγω

Πέρσι πήραν το γιόκα μου, φέτο τον αδερφό μου.

Η πιο δυναμική αντίσταση κατά του Παιδομαζώματος εκδηλώθηκε στη Νάουσα το 1705. Όπως μαθαίνουμε από τα κείμενα του αιμνήστου Προέδρου της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών Ιωάννου Βασδραβέλλη, οι Ναουσαίοι εξεγέρθηκαν ενόπλιως κατά του εκπροσώπου του Σουλτάνου και είχαν αρχηγό τους τον Ζήση Καραδήμο.

Στην αρχή της άνοιξης του 1705 διατάχτηκε με σουλτανικό φερμάνι η στρατολογία νέων χριστιανοπαίδων από τη Νάουσα για πρώτη φορά. Ο Σιλιχτάρης των ανακτόρων Αχμέτ Τσελεμπή έφτασε στη Νάουσα με φρουρά για να στρατολογήσει από την πόλη 50 επίλεκτους μικρούς Ελληνόπαιδες, προοριζόμενους για γενίτσαρους.

Οι κάτοικοι της Ναούσης όχι μόνον αντέδρασαν κατά της στρατολογίας των παιδιών τους, αλλ' έχοντας επί κεφαλής τον αρματολό Ζήση Καραδήμο με τους δύο γιους του και τους άνδρες του, “συνεπλάκησαν μετά των Τούρκων, εφόνευσαν τον στρατολόγον και τους συνοδεύοντας αυτόν και ακολούθως, ανερχόμενοι σε 100, ετράπησαν εις τα περίξ της πόλεως δασώδη όρη, επιτιθέμενοι εκείθεν κατά των Τούρκων και διασαλεύοντες την τάξιν”. (3)

Ο Μπεϊλέρμπεης της Ρούμελης έστειλε προς καταδίωξη του σώματος του Καραδήμου τον Μπουλούκμπαση της Βέροιας Ρετσέπ αγά, με επίλεκτη και σοβαρή δύναμη Τούρκων στρατιωτών και επιστράτων αβτζήδων (κυνηγών).

Οι αντίπαλοι συγκρούστηκαν με το σώμα του Καραδήμου κοντά στο ποτάμι της Αράπιτσας. Η μάχη που επακολούθησε υπήρξε λυσσώδης και σκληρή κατά τα τουρκικά έγγραφα που παραθέτει ο Βασδραβέλλης.

Ο Καραδήμος μετά από πείσμονα αντίσταση αναγκάστηκε να υποχωρήσει μαχόμενος προς τις

κορυφές του Βερμίου. Κατά την υποχώρηση ο ίδιος σκοτώθηκε και αιχμαλωτίστηκαν οκτώ άνδρες του, ανάμεσα στους οποίους και τα δυο του παιδιά. Οι γιοι του Καραδήμου δικάστηκαν από τον ιεροδίκη (καδή) της Βέροιας Χαληλ Εφέντη και απαγχονίσθηκαν στον ιστορικό πλάτανο της Βέροιας.(4) Ο Ιωάννης Βασδραβέλλης έχει δημοσιεύσει στα ελληνικά τα πρακτικά της δίκης καθώς και πολλές άλλες ανατριχιαστικές αποφάσεις του Οθωμανικού ιεροδικείου Βεροίας. (5)

Πολλά ήταν τα δεινά, τα οποία υπέφερε το Γένος από την σκληρή τυραννία των Οθωμανών Τούρκων. Οι πηγές αποτελούν αψευδή μαρτυρία της Ιστορίας και διαψεύδουν όλους εκείνους, οι οποίοι επιχειρούν να εξωραϊσουν την Τουρκοκρατία.

Παρά τους εξισλαμισμούς και το Παιδομάζωμα η μαγιά του Ελληνισμού διαφυλάχθηκε. Οι πρόγονοί μας, όσοι διατήρησαν την Ορθοδοξία και τη συνείδηση της διαχρονικής συνέχειας του Ελληνισμού, προετοίμασαν το 1821.

Φέτος, που τιμούμε τα διακόσια χρόνια από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης, ας στρέψουμε με συγκίνηση τη σκέψη μας προς τους πολυαριθμους γονείς, οι οποίοι είδαν τα παιδιά τους να αρπάζονται από τον κατακτητή και να αλλάζουν πίστη και πατρίδα χωρίς να τα ρωτήσει κανείς.

Και ας τιμήσουμε τη μνήμη του Ζήση Καραδήμου και των ηρωικών Ναουσαίων του 1705, οι οποίοι έδωσαν τη πρέπουσα απάντηση στα σουλτανικά διατάγματα!

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1.Βασιλικής Παπούλια: Φαινόμενα αλλοτριώσεως των υποδούλων Ελλήνων, Πρακτικά Β' Επιστημονικού Συνεδρίου της Εκκλησίας της Ελλάδος, (Πεντέλη 22-23 Νοεμβρίου 2013), εκδόσεις Αρχονταρίκι, σελ. 174.

David Brewer: Η Φλόγα της Ελευθερίας 1821- 1833, εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2019, σελ. 35.

3.Ιωάννου Βασδραβέλλη: Οι Μακεδόνες κατά την Επανάστασιν του 1821, έκδοση Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη 1967, σελ. 20-21.

Πως η Νάουσα αντιμετώπισε την παρασπονδία του Σουλτάνου, άρθρο του Μανώλη Βαλσαμίδα στην εφημερίδα ΛΑΟΣ της Βέροιας, 21.3.2015.

5.Αρχείον Βεροίας- Ναούσης 1598- 1886. Επιμ. Ιωάννου Βασδραβέλλη, έκδοση Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη 1954.

Άρθρο στην [Πειραιϊκή Εκκλησία](#) Ιουνίου 2021